

276-298 = 23 darab.

Szerkesztőségi Iroda:
Nagybcskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybcske-
rek, Zápolya u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::
Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybcskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 276 szám.

Péntek, december 1.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távirati jelentései. —

Borzalmas vasuti szerencsétlenség.

Bukarest felé.

Borzalmas vasuti sze- rencsétlenség.

A király temetéséről jövő bécsi gyors-
vonat összeütközése egy személyvonat-
tal. — Hatvannyolc halott, 150 sebesült.
Thallóczy szerbiai kormányzó is áldozata
lett a szerencsétlenségnek.

Az első hírek.

Budapest, dec. 1. A biai pályau-
dvarról ma reggel értesítették a budape-
sti főkapitányságot, hogy az éjjel há-
romnegyed három órakor a **bécsi vonat**
összeütközött a gráci 1308 sz. személy-
vonattal.

Budapesten azt hitték, hogy a fő-
rendek és képviselők külön vonata
ütközött össze s a városban futó tü ként
elterjedt hír óriási izgalmat keltett.

A mentők segélyvonaton kimentek
a szerencsétlenség színhelyére Herceg-
halomra, ahol a **rendes bécsi gyorsvo-**
nat borzalmas erővel befutott a személy-
vonatba. Az összes kocsi pozdójává
törtek. A bécsi vonaton a törvényható-
ságok küldöttel, főrendek és képviselők
jöttek haza a bécsi temetésről.

Félnegyig harminc halottat, kétszáz
sebesültet huztak elő a romok közül
a mentők, akik tizenkét orvossal s meg-
felelő apoló személyzettel és hordágyak-
kal jelentek meg a katasztrófánál.

A főrendek és képviselők különvo-
natai a meghatározott időben befutottak
a nyugati pályaudvarra. Az áldozatok
névsora eddig még ismeretlen.

Budapest, dec. 1. Az összeütkö-
zés 12 óra 24 perckor történt. A bécsi
vonatnak a szokotnál nagyobb késése
volt a temetésre indított különvonatok
miatt. A két vonatnak Herceghalomnál
kellett volna egymást elkerülnie, de a
váltór, ahelyett hogy a szabad sínparra
engedte volna a bécsi vonatot, ugyan-
arra a sínparra engedte, amelyen a gráci
vonat állott.

A következő pillanatban, mielőtt a
vonatvezető fékezhetett volna, **megtör-**
tént az irtózatosszerű összeütközés.

Éjjel három órakor a keleti pályau-
dvarról külön segélyvonatot küldtek
Herceghalomra.

A fővárosi rendőrség megfelelő in-
tézkedéseket tett, a mentők összes auto-
mobiljaikkal a szerencsétlenség szinhe-
lyére mentek. Különvonaton magukkal
vitték sebesült szállító kocsijaikat is.

Budapest, dec. 1. A kora hajnali
órákban megállapítható, hogy a **szere-**
ncsétlenül járt vonaton igen sok előke-
lőség utazott. A halottak és sebesültek
száma növekedni fog, mert a romok
alatt még sok áldozat van. Eddig har-
mincet hatról tudnak. Hír szerint a
halottak között van Thallóczy Lajos Szer-
bia polgári kormányzója.

Budapestről külön vonat ment mun-
kásosztagokkal a szerencsétlenség szin-
helyére. A sebesültek behozatalát egy
német kórházvonat fogja végezni, amely
a katasztrófa órájában éppen indulóban
volt a budapest-ferencvárosi pályaudvarról
a front felé. Az első segélyvonattal a
katasztrófa színhelyére utazott Offner üz-
letvezető, Hollósy főfelügyelő. A mentő-
ket Kovács Aladár mentő főorvos vezette.

A vonaton az utasok között számos
főrend képviselő, főispán és egyéb méltó-
ság volt. Miniszter állítólag nem volt
a vonaton.

Budapest, dec. 1. Háromnegyed
9 órakor délelőtt két vonat robogott be
a keleti pályaudvarra. Az egyik a ka-
tasztrófa menekülteinek egy része, a
másikon huszonhét sebesült volt.

A menekültek azt mondták, hogy
tudtukkal a katasztrófának **hetven ha-**
lottja és százötven kétszáz esetleg több
sebesültje van.

Thallóczy halott.

Budapest, dec. 1. Délelőtt 10
órákor hozták be a többi sebesülteket a
pályaudvarra, **eznkívül Thallóczy Lajos**
és egy kadet haltestét, akik a Bécsből
jövő vonatról valók. A többi halott és
sebesült a gráci személyvonat utasai
közül való.

Hivatalosa: **eddig hatvan halottat**
jelezték, de a megmenekültek állítják,
hogy a halottak száma legalább hetven
s a sebesülteké kétszáz.

Thallóczyval egy kupében
utazott Bécsből Hazay honvédelmi
miniszter, aki azonban Győrött kiszállt
a vonatból.

A sebesültek legnagyobb része a
gráci vonat harmadosztályu kocsijaiból
való, mert a gyorsvonat a gráci vonat-
nak ebbe a részébe futott bele.

A Máv. hivatalos jelentése
66 halott, 150 sebesült.

Budapest, dec. 1. A Magyar Állam-
vasutak igazgatósága a vasuti szeren-

c-sétlenségről a következő hivatalos je-
lentést adta ki:

Herceghalom állomáson tegnap éjjel
az 1308 sz. gráci személyvonatot, kiha-
ladásánál **átszelte a bejáró 3. sz mu**
bécsi gyorsvonat második része. Az át-
szelés oka az volt, hogy a megálló jel-
zést későn vették észre és már nem tud-
ták a vonatot megállítani.

Az átszelés következtében az 1308.
számu vonat kocsijai össze torlódtak.
A gyorsvonat szalonkocsija, amelyben
Thallóczy Lajos szerbiai polgári kor-
mányzó és adalusa utaztak, valamint
az utána következő Pullmann kocsi,
megrongálódtak. **Thallóczy meghalt.** Tá-
rsaságában levő titkára és egy nő rokona,
továbbá egy főhadnagy sértetlenül ma-
radtak. **Thallóczy a fején sérült meg és**
egy kocsi gőzvezető csöve keresztül
ment rajta.

A 1308 as számu gráci vonat több-
nyire harmadosztályu utasokból állott.
Megállapították továbbá, hogy a Ferenc
József internátus két növendéke is meg-
halt, akiknek nevét eddig nem tudták
megállapítani.

A halottak száma **hatvanhat, a se-**
besülteké 150, köztük hatvan súlyos
sebesült. A sebesülteket kórházvonaton
részben Budapestre, részben Komáromba
szállították. A hír éjjel 1 órakor érke-
zett meg az államvasutak igazgatóságá-
hoz, ahol az inspekiót tartó dr. Szilber-
er titkár és Karenovics főfelügyelő vet-
ték át a hírt s rögtön értesítették Tol-
nay elnökgazgatót, aki Preisach Alfréd
főfelügyelővel s Offner üzletvezetővel a
helyszínére ment és egész délelőtt 11
óráig ott tartózkodott s intézkedett a se-
besültek lehető leggyorsabb elszállítása
és a forgalom helyreállítása iránt.

Újabb részletek.

Budapest, dec. 1. A vonatösszeüt-
kezés Herceghalom és Bicske között, Her-
ceghalom ortoronynál történt. A Bécsből
elinduló 3-ik számu gyorsvonatot a bécsi
pályaudvaron két részre osztották, mert a
sok utast képtelenek voltak egy vonatban
elhelyezni.

A második vonatban utazott Hazai
honvédelmi és Harkányi kereskedelmi
miniszter. Mikor a második vonat Győrbe
érkezett, az állomásfőnök intézkedett,
hogy az első gyors Komáromban bevárja
a másodikat, hogy a miniszterek vonata
előbb érkezék Budapestre. Így Hazai vo-
nata előbb futott át Herceghalom állomá-
son s baj nélkül érkezhetett meg.

Az összeütközött személyvonaton sza-
badságolt katonák és a mozdonyhoz kap-
csolt első harmadosztályu kocsikban na-
gyobbára asszonyok utaztak.

A gyorsvonat a személyvonatnak ne-
gyedik vagonjába futott bele s ezekből
a kocsikból az utazók az ablakokon át hol-
tan kiestek.

„Legujabb“ hireink folytatása
a negyedik oldalon van.

Csekonics Endre gróf beszéde az elhunyt királyról.

— dec. 1.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság kormányzó testülete elhunyt nagy királyunk emlékének szentelt gyászünnepélyén Csekonics Endre gróf v. b. t. t., a társaság köztisztelt elnöke, a következő mély tartalmú gyászbeszédet tartotta:

Tisztelt Kormányzó Testület! Szomorú, de nagy történelmi időben gyültünk ma össze, hogy magyar társaságunk hagyományos nemzeti szellemének s mindnyájunk hazafias szívének sugallatát követve részt kérjünk a végtelen gyászból, mely hazánkra, a monarchiára s az egész emberiség jobb, nemesebb részére borult.

I. Ferenc József Öfelsége, Magyarország böles, dicső apostoli királya a ravatalon fekszik. Éveit számára nézve aggul, de fenkölt szellemi és erkölcsi erői teljében tért meg dicsőült őseihez, kiknek hosszú, fényes sorából, a mi szívünk szerint az Ő emlékezte a legmelegebb fényvel ragyog le ránk.

A világtörténelem ítélete bizonyára szintén ama fényes császári és királyi sor legnagyobbjai közé fogja Őt sorozni, de a magyar történelem, a magyar nemzet mélyeség hálájának ellenállhatatlan hatása alatt, bátran ki fogja mondani, hogy Ő volt nekünk a nagyok közt a legnagyobb. Mi, akik még emlékezünk rá: mi volt Magyarország I. Ferenc József előtt és I. Ferenc József nélkül s akik látjuk, hogy mi vé fejlődött Magyarország az Ő böles, hűséges, szabadságainkat megértő, a rend áldásaira törekvő hosszú uralkodása alatt, mi a kimondhatatlan nagyra-beesülés és örök hálás szeretet érzésével, hódolva borulunk le a megdicsőült urunk, királyunk nagysága előtt.

Az egész modern Magyarország az Ő akaratából, az Ő szeme előtt, az Ő uralkodása alatt épült fel. Ami sikerrel befejezett nemzeti kultur-alkotás van ebben a hazában, akármilyen téren, az itt bennünket elsősorban édeklő közgazdasági téren is, az mind I. Ferenc József erős, de türelmes, szabadságtisztelő, de törvényes rendet követelő uralkodására s az Ő hatalmas uralkodói tehetségére vall. Az első magyar biztosító társaságunk is annak a korszaknak eredménye, melyben e nagy király felséges elméje és mély lelkiismerete a magyar nemzet megértésének és méltó megbeesülésének útjait kereste. S e társaság felvirágzása is annak köszönhető, hogy a felséges elme és mély uralkodói lelkiismeret a magyar szívekhez vezető legjobb utat megtalálta.

Büszkeségünk, hogy azok a nagy magyar férfiak, akik ebben az Ő szolgálatára és segítségére voltak, a mi társaságunk alapítói sorában szintén ott tündöklenek.

E feledhetetlen alapítók, e bennünket példák gyanánt vonzó magyar hazafiak szellemében járunk el, mikor mély bánatos hódolattal alattvalói fájdalomunkat fejezzük ki I. Ferenc József felséges királyunk halálán. Maradjon hazánkkal az Ő megdicsőült lelke mindörökké!

Könyveket a harctérre! Küldjünk könyveket és folyóiratokat a harctérre. A könyveket és folyóiratokat a Torontál-megyei Közművelődési Egyesület készségei továbbítja.

HIREK.

— Elfoglaltuk Campolungot és Pitestit. Hivatalos jelentések november hó 30-ikáról. A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harcéri eseményekről:

Höfer jelentései:

Keleti harctér:

Mackensen vezértábornagy hadesoportja: A sikeresen előrenyomuló dunai hadsereg a folyón való átkelés óta 43 román tisztet, 2421 főnyi legénységet, 2 nehéz és 36 táborigyut, 7 kis gyut és gépfegyvert szállított be.

József főherceg vezérezredes hadsereg-arevonala: Falkenhayn tábornok csapatai tegnap elfoglalták Pitestit és Campolungot, Campolungban 17 tiszt, 1200 főnyi legénység, 7 gyut és számos málna került a bajorok kezére. Az Uz-völgy és a Tatár-szoros között az oroszok keményen szorongatott román szövetségesük tehermentesítésére szánt támadásaikat nagy tömeggel folytatták. Arz és Kövess tábornokok hadseregei csaknem az egész arevonalon éjjel-nappal elkeseredetten viaskodtak a mindig újra előretörő ellenséggel. Sok helyen ember-ember elleni harcok folytak. Az orosz roham összeomlott. Kis helyi előnyök nem változtatnak azon, hogy az ellenség nagy áldozatai tegnap is hiábavalók voltak. A harc tovább folyik.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arevonala: Nincs jelentős esemény.

Olasz harctér:

Görztl keletre és a Karszt-fensíkon a tüzéri harci időnkint nagyon élénk volt.

Délkeleti harctér:

Albániában a helyzet változatlan.

A német nagyfőhadiszállítás jelentései:

Nyugati harctér:

Albrecht württembergi herceg hadserege: Az Ypen hajlásban ellenséges osztagok erős tüzéri előkészítés után mintegy három kilométer szélességben megtámadták állásainkat. Tüzelésünkkel némely helyen pedig közelharcban visszavertük őket.

Rupprecht trónörökös hadesoportja: A ködös időben a tüzéri harci csak Serres és az Ancere között, valamint a St. Pierre Vaasterdó két oldalán elterülő szakaszon fokozódott.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arevonala: Nagyobb harci tevékenység nem volt.

József főherceg vezérezredes arevonala: Az Erdős-Kárpátokban és a moldovai határhegységben az oroszok folytatták támadásaikat, anélkül, hogy fontos eredményt értek volna el. Az oroszok súlyos veszteségeket szenvedtek és kis helyi előnyökkel kellett megelégedniük. Nyugatromániában visszaszorítottuk az ellenséges utóvédeket. Pitestin kívül tegnap Campolungot is elfoglaltuk. Ezzel megnyitottuk az utat a Tölcsvári-szoroson át. Itt 17 tiszt, 1200 főnyi legénység, 7 gyut és számos málna jutott a bajor csapatok kezére. Öfelsége „Königin” nevű vértesszredének Boreke kapitány parancsnoksága alatt álló százada Ciola Mes-tinél elfogott egy 17 tiszt és 1200 főnyi legénységből álló ellenséges oszlopot és ez alkalommal 10 gyut és 3 gépfegyvert zsákmányolt.

Balkán harctér:

Mackensen vezértábornagy hadesoportja: A dunai hadsereg harcolva előrenyomul. A románok elleni támadásoknál Aschauer őrnagy vezetése alatt Sleswig-Holstein bückenburgi és bajor tartalékos vadászok kitüntették magukat. A dunai átkelés óta a hadsereg 43 tisztet, 2421 főnyi legénységet elfogott és 2 nehéz és 36 táborigyut, 7 kis gyut és 7 gépfegyvert, valamint 32 lőszerkocsit zsákmányolt.

Macedóniai arevonala:

Monasztirtól északkeletre meghiusult egy ellenséges előretörés. A Gruniste mellett emelkedő várhegy nyugati széléről, amelynek csúcsát az utóbbi napokban az ellenség gyakran eredménytelenül támadta, a szerbeket újra elűztük. — Ludendorff.

— Az ev. ref. egyház gyásza elhunyt királyunkért. A nagybecskereki ev. ref. egyház tegnap a király temetése napján szintén méltó gyászszal adózott a király emlékének. Délután 3 órakor a harangok hívó szavára összegyűltek a templomban a hívők, továbbá a katonai és polgári hatóságok, élükön hivatalvezetőik-

kel, a hűfelekezetek és a nőegyletek küldötteikkel, kik midőn gyászbaöltözöttek elfoglalták a gyászszal bevont és fehér virággal övezett Urasztalát és szószéket, megkezdődött a gyászszertartás Mózesnek az emberi mulandóságot elzokogó énekével és végződött a gyülekezet által a király temetésekor mondandó ének elneklésével. Közben az egyház lelkesze Szalay József mondott a gyászünnepélyhez illő, I. Ferenc József jellemét festő könyörgő imádságot. Kimenelkor közel 100 korona adományt adtak a megjelentek az egyház által teendő és a dicsőült király emléket fenntartó alapítványhoz.

— Köszönet. Az Anya- és Gyermekvédő Bizottság köszönetet mond dr. Fialowski Béla orvos urnak, ki 5 koronát volt szíves adományozni az ingyentej céljaira.

— Elhunyt főhadnagy. Derera Ede 61. gy. ezr. főhadnagy, aki legutóbb Nagybecskereken teljesített szolgálatot tegnapelőtt a nagybecskereki katonai kórházban több napi szenvedés után meghalt. Az elhunyt főhadnagyot, aki derék, kötelességtudó katonai volt tegnap délelőtt temették el katonai pompával a katonai kórházból, ahonnan a vonathoz vitték és Temesvárra szállították.

— A szesz zár alá vétele. A hivatalos lap mai száma közli a pénzügyminiszter rendeletét, amelyben kimondja, hogy a fogyasztási adó alá eső szeszfőzdekben 1916. évi december hó 1. napjától fogva a jelen rendelet hatályának időtartama alatt termelendő szesz mennyiségét, ennek 60%-a, azaz hatvan százaléka erejéig zár alá helyezi és a közszükséglet céljára igénybe veltnek jelenti ki. A szeszfőzdevállalatok ennek következtében azokat a kötelezettségeket, amelyeket a jelen rendelet életbeléptetése előtt szesznek 1916. évi november hó 30. napja után teljesítendő szállítása iránt vállaltak, amennyiben azokat a jelen rendelet hatályának időtartama alatt keltenne teljesíteniök, minden egyes évvel szemben csak a kikötött mennyiség 40%-a, azaz negyven százaléka erejéig kötelesek teljesíteni. Ugyanez áll a szeszfinomító szabadraktári, valamint egyéb szeszszabadraktári vállalatoknak a jelen rendelet hatályának időtartama alatt teljesítendő szeszszállítási kötelezettségeikre nézve.

— Kérelem a közönséghez. A nagybecskereki vöröskereszt vasuti nyugvó állomásának vezetője kéri a közönséget, hogy a nagybecskereki vöröskereszt-egylet vasuti állomásán átvonuló beteg és sebesült katonák részére cigarettát adományozni sziveskedjenek. Az adományok Bakalovich Plátóhoz, a nyugvó állomás gondnokához (Megveház) küldendők.

— Mindent a hadseregnek! A m. honvédelmi miniszterium Hadségélyző Hivatala kéri az áldozatkész magyar társadalmat, hogy a számára használhatatlan vagy nélkülözhető harisnyát, vagy esetleg gyapjút és vászonrongyokat minél nagyobb mennyiségben küldjön be Átvételi Különmennyiség (IV. Váci-utca 38. sz.) a harcérien való felhasználás végett. A „Szereteteadomány” jelzésű csomagok ingyen szállíttatnak.

— Hangszereket a katonáknak! A Hadségélyező Hivatal kéri az áldozatkész hazafias magyar társadalmat, hogy legyen segítségére a harcéri hősöknek gondúzó hangszerekkel való ellátásában. A különböző frontok katonáinak egyre sürűbben megnyilatkozó szükséglete az, hogy a vészes harcok pihenőin a zene hullámaiban mintegy lelki fűrdőhöz jussanak, érzéseiket kifejezhessék és harci kedvüket fokozhassák. Szájharmonikák, húzós harmonikák, okarinák, hegedűk, réz- és fafuvolák, klarinétok, tárogatók, citerák, gramofonok kellenének minél nagyobb számban. Aki csak teheti, küldjön egyet-mást a Hadségélyző Hivatal átvételi különmennyiségének (IV. Váci-utca 38), amely a hangszereket készséggel szállítja az összes frontokra.

— „Vállalkozás” cím alatt indul meg Budapesten hetenként megjelenő nagyszabású pénzügyi, közgazdasági, vállalkozási, építészeti, műszaki, szállítási hetilap. A lapnak főleg az lesz a törekvése, hogy pénzügyi és közgazdasági tartalmán kívül eredeti és megbízható hírszolgálatallal minden kínálkozó munka, vállalkozási és kereseti alkalomról hírt és értesülést adjon. A „Vállalkozás” szerkesztősége és kiadóhivatala Budapesten, Teréz-körút 12. alatt van.

— **Eltűntek kutatása az ellenséges fogolytáborokban** A „Katoná-Nyomozó Jegyzék”, mely a Magyar Vörös-Kereszt Egylet budapesti Tudósító Irodája vezetőinek: Batthyány Lajos gróf és Hadik-Barkóczy Endre gróf kiadásában jelenik meg, már eddigi kutatásai során is jelentős eredményeket ért el. Sok olyan eltűnt katonára derített világosságot, akinek személyét illetőleg a hivatalos nyomozás holt pontra jutott. A szerkesztőségnek legújabb sikerült biztosítania a wieni Gemeinsames Zentralnachweisebureau útján, hogy a Katona-Nyomozó Jegyzék minden száma az ellenséges fogolytáborokba is eljusszon s ezzel újabb lehetőséget nyitott arra, hogy kutatásai még több esetben és még eredményesebben legyenek. A Katona-Nyomozó Jegyzéket B. Virágh Géza szerkeszti. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Váci-u. 38., I. em., ahol a Katona-Nyomozó Jegyzék közlési feltételei és minden egyéb felvilágosítás megtudható.

— **Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!** Hadsegélyező Hivatal főpénztára. Képviselőház.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 5 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként reggeli 8-tól d. u. 2 óráig.

A „Magyarországi munkások rekkan- és nyugdíjjele” nagybeszerési fiókja minden hétfő és 15-ike után eső vasárnapján fogadja a befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 2-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

Képek a háborús Erdélyből.

— Segesvári levél. —

Segesvár, nov. 20.

Lassan-lassan hazaszállingózik az oláh betörés miatt elmenekült lakosság.

Kezdetben, a múlt hónapban, még megbámulták egymást az emberek, hogy: ez már hazajött? Akkor még nem volt üzlet más nyitva, csak a vendéglő és koresma, az se mindenik. Aztán kezdtek kinyitni az üzleteket is, elsőnek a vaskezeskedéseket, de csak a félajtót s a vevőknek csak egyenként lehetett bemenniük. A fűszer és egyéb üzleteket céltalan is lett volna kinyitni, úgy sem volt bennük áru, mert vagy eladták a menekülés utolsó előtti napjaiban, vagy elszállították a portékát.

Az első hetivásárokon nem volt sem eladó, sem vevő. Jött az országos vásár, melynek november 4-ike a napja. Állat felhajtás semmi, kirakó vásár is alig valami, még téli veteményt szállító nyáráramenti, ugynevezett murekországi székelek is csak alig egy pár szekérral jöttek épügy a fogarasmegyei és beszercevidéki hagymaárusok is elmaradtak.

Közben aztán gyűlt haza a lakosság. Érkezett só és petróleum. Ezeknek az eladása, a kiszolgáltatása már egészen nagy városiasan folyt le. Okultak idegenbe járt kereskedőink a látottakon, ők is csak számított cédulákkal, rendőri asszisztenciával páronként bocsátották be a kuncsaftokat az egyik ajtón s a másikon ki.

Máskülönbben nem győztek volna a nagy tolongással megbirkózni, mert sora meg petróleumra régóta türelmetlenül várakozó közönség minden egyes elsőnek akart az üzletbe benyomulni, ha kell erőszakkal is.

Idővel mind több-több lakás télt meg a visszatértekkel. Kinyiták a kapuk, az ablakok s jönnek, mennek a kapukon ki és be a lakók.

Tér vissza a rendes élet mindenfelé. Eddig csak a kávéházban ödögött egy két öregebb férfiember, vagy hivatalnok, akiket a kötelessége itt fogott, ma már az utcákon sétáló közönséget és pedig női közönséget is lehet látni.

Nemsokára mindnyájan itthon lesznek az elmenekültek és visszatér a városba a rendes élet, de egyelőre még nem az örömeivel is, hanem csak a nyomorúságival.

A drágaság még fokozódott, pedig elég nagy volt azelőtt is.

Hanem hát megsaporodott a fogyasztók száma a legdrágább árat is könnyen fizető katonasággal s az eladók ehhez szabják az árat. Például azelőtt egy liter tejnek 36 fillér volt az ára, ma már 50-60 filléren alól nem adják, mert... ugyis megveszik a katonák! ez a felelet, ha az ember zugolódik az árdrágaság miatt. Maximális ár? Az nincs? Ha tessék veszed, ha nem — nem adom. Erre érkeznek haza a menekülők.

Na meg sokan közülök arra, hogy bár nem volt ellenség a városban, mégis van egy csomó kára, feldúlták a lakását. Nem mind, de nagyon sokan jönnek erre haza. Kinek milyen a szerenéséje.

Hogy kik okozták ezeket a károkat, arról a károsoknak meg van a maguk véleményük, de véglegesen majd a rendőrség fogja megállapítani!

Azonban, hogy mi van, mi folyt a lakások belsejében, az mellékes kérdés a nagy összességgel szemben. A károsok sirhatnak, szitkozódhatnak káraik felett és azok okozói ellen, de a város külső képe nagyjában a régi s hogy éppen most a hó is lehull, még az apróbb szépséghibákat is eltakarja.

HIRDETÉSEK.

2580—1916. szám.

1589—1

Pályázati hirdetmény.

Tiszaszentmiklós község jegyzői hivatalánál egy napidíjas irnoki állás azonnal elfoglalandó. — A díjazás pályázó használhatóságához képest napi 4-5, legfeljebb 6 (hat) korona.

Tiszaszentmiklós, 1916 november hó 27.

Községi előjáróság.

A párdányi járás főszolgabirájától.
5772—1916. szám.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán végleg megüresedett **Magyarszentmárton községi szülész női állásra** pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni akarják, hogy szülész női oklevéllel, esetleg egyéb bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvényüket folyó évi **december 30-ig** hozzám annál inkább nyujtsák be, mert a később érkezettek figyelembe venni nem fogom. — A választás iránt később fogok intézkedni.

Ezen állás javadalmazása a következő:

1. Magyarszentmárton község pénztárából évi 120 korona fizetés.

2. A szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Megjegyeztetik, hogy az igazolt szegényeket a baba ingyen köteles ellátni.

Párdányban, 1916. évi november 25.

Sántha tb. főszolgabiró.

A Városi Villamműnél egy gyakorlott

kazánfűtő

azonnali belépésre kerestetik.

Havi fizetés 150 K Egy évi szolgálat után megfelelő renumerációban részesül.

Ház eladó

NAGYBESZERÉKEN, ötszobás uriakással.

Ugyanott elköltözés folytán eladó néhány műtárgy, eredeti festmény, híres mesterek metszetei s képes folyóiratokból álló könyvtár is. :: ::

1267—x.15

— Közelebbit a kiadóhivatalban. —

A esenei járás főszolgabirájától.
5514—1916. szám.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye esenei járásához tartozó **Nagyjécsa** községében megüresedett **községi jegyzői állásra** pályázatot hirdetek, felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában megkivánt minősítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a esenei szolgabiróságnál **1916. évi december hó 16. napjáig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

Javadalmazás:

Kézpénzfizetés évi 2400 K., uti-átalány 160 K.

Szabad lakás és az ahhoz tartozó kert haszonélvezete.

A választás határnapját később fogom kitűzni.

Csene, 1916. évi november hó 27-én.

Sztojanovics, főszolgabiró.

A esenei járás főszolgabirájától.
1999—1916. szám.

Pályázati hirdetmény

Torontálvármegye esenei járásához tartozó **Papd** községében megüresedett **községi jegyzői állásra** pályázatot hirdetek, felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában megkivánt minősítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a esenei szolgabiróságnál **1916. évi december hó 16. napjáig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

Javadalmazás:

Kézpénzfizetés a községtől évi 1000 K, állami fizeteskiegészítés évi 1000 K és 80 K utiátalány.

Szabad lakás és kert haszonélvezete, továbbá 2 öl tűzifa.

A választást 1916. évi december hó 20-án reggel 9 órakor fogom Papd község-házánál megtartani.

Csene, 1916. évi november hó 26-án.

Sztojanovics, főszolgabiró.

Kitűtő leány

alkalmazást nyerhet azonnal nagyobb helybeli iparvállalatnál.

Legújabb.

Thallóczy holttestét csak reggel hét órakor tudták a szalonkocsi romjai alól kiemelni.

Jankó ágoston udvari tanácsos alispánról, akinek a sorsa iránt a szerencsétlenséggel kapcsolatban, ma nagy aggodalom nyilvánult a városban, biztosan jelenthetjük, hogy semmi baja nem történt. Ő egy másik vonaton jött el Bécsből s ma-délután Csókáról adott hirt magáról. Hazaérkezéséről egyébként még külön hirt adunk.

Dr. Dellimanies Lajos főispán, aki szintén részt vett a király temetésén, azzal utazott el, hogy néhány napig Bécsben marad, s így jelenleg Bécsben tartózkodik.

Bukarest felé.

Előnyomulásunk Bukarest felé. — Az oroszok segítsége.

Bukarest veszedelme.

Budapest, dec. 1 A Morning-postnak jelentik Szentpétervárról:

A helyzet Bukarestben igen komoly. A németek északról, északnyugatról és délnyugatról nyomulnak előre Bukarest felé.

Az oroszoknak Dobrudzsában még tovább kell előrenyomulniok, hogy közvetlen feladatukat teljesítsék. Bizonyta-

lan, hogy a németek hol fognak ellentállásra találni.

Ugylátszik az oroszok igen nagy szerepet akarnak venni Románia védelmezésében. Erre vall a bukaresti követ visszahívása és Mossolov tábornoknak a kinevezése, aki igen jól ismeri Romániát.

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó eredménnyel végzett fiu heti-fizetéssel azonnal felvétetik

lapunk nyomdájában.

Utcai

elárusítókat

keres a

„Torontál”

napilap kiadóhivatala.

Ujság- és nyomtatvány-makulatura nagyobb mennyiségben kapható

Cím a kiadóhivatalban.

Hirdetéseket

jutányos ártt közöl a

„Torontál”

pol. napilap kiadóhivatala.

HELYBELI BESZERZÉSI FORRÁSOK.

Biztosítási ügynökségek:

Franz J. L. (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.—Francia bizt. társ. József fkg.-u.
Ifj. Rigó István (Első M. Ált.) Árpád-u. 21.
Steinitzer Géza (Ass. Generali) Hunyadi-u.

Borbély és fodrász:

Ikity Dusan, Hunyadi-utca.
Martinov Szvetozár Szerb egyház palota.
Nagyvinszky Iván, Hunyadi-utca.

Butorgyár:

Bence A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Özv.Guttman Jakabné és fiai. Kültelek.

Cipőkereskedők:

Kertész A., Iskolaépület.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 2.

Divatruhás:

Boskovits S. J., Hunyadi-utca 9.
Bukovác István, Hunyadi-utca.
Mesznik Imre, Pénzügyi palota.

Dobozgyár és műkönyvkötészet:

Schneider János, Aradáci-ut.

Drogueria:

Melkuhn Dezső, Hunyadi-utca.

Ékszerészek:

Mesznik R. özvegye, Hunyadi-utca.

Fényképész:

Kremser István, Gizella-part.
Oroszy Lajos, Korona-utca.

Férfiszabók:

Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
Kocsis E., Erzsébet-hidon tul, Ambrózy szappangyár épületében.

Fűszerkereskedő:

Blesz Ferenc, Megyeház-u. 2. Tarnai-féle ház.

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald, Temesvári-u.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-u.

Gyógyszertárak:

Kollarich Gábor, Melencei-utca.
Vági Sándor, szerb egyházpalota.

Kávéház:

Sólyom György, Klub-kávéház.

Kézműaru-, rövidáruüzlet:

Benó Testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fiai, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.

Könyv-, zenemű- és papirkereskedés:

Almásy Elek, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.

Könyvkötészet:

Schneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-szállodával szemben).

Kőművesek:

Hoff N. és társa.

Lakatosműhely:

Engel Ádám, Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Klein Mór, Hunyadi-u.

Női kalap- és kézimunkaüzlet:

Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca.

Női kalap divatterem és előnyomda:

Szehr Mariska, Gizella-part. Kurländer-udvar.

Női kalap divatterem és kalapvasalás:

Andresz A. Főtér, Bauer-ház.

Ruhakereskedés:

Felsenstein Ferenc, Hunyadi-utca.
Goldschmidt Lipót, Hunyadi-utca.

Sírkórtár és szobrászterem:

Tunner Alajos, Szerbtemplom-utca.

Szállító-cég:

Perl Mór, szerb egyházpalota.

Szállodák:

Beneth nagyszálloda, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához” c. szálloda, Megyeház-u.

Szeszgyár:

Lukács és Társa, Kültelek.
Schwirtlich Alajos, Aradáci-utca

Téglagyár:

Klein Bernát.

Temetkezési intézet:

Bence A. és Fia.

Tüzfifa-, épületfakereskedés:

Annau örökösök, Korona-utca.
Kurländer Imre, Aradáci-ut 1.

Uridivatruhás:

Liptay Dezső, Hunyadi-utca

Vaskereskedés:

Boleszny Antal, Hunyadi-utca.
Berényi Bódog, Hunyadi-utca.
Daun Gyula, Hunyadi-utca.

Vendéglő, étterem:

Kovács János, vasuti vendéglő.
Magyar Király sörcsarnok.
Marcoin Jenő, Kaszinó-vendéglő.
Remsing Mátyás, Otthon-sörcsarnok.
Tóth és Norizzán, a nagyhíd mellett.

Virágkereskedés és kertészet:

Oláh Gábor, Bajza-u.